

The background image shows a wooden bridge made of dark wood planks, spanning a narrow stream or creek. The bridge is surrounded by dense forest trees, many of which have turned vibrant shades of orange, yellow, and red, characteristic of autumn foliage. Fallen leaves are scattered across the bridge's surface and the ground below. The lighting is warm, suggesting either sunrise or sunset, which casts a golden glow through the trees.

Primorsko-goranska županija

Značajni krajobraz

KAMAČNIK

Značajni krajobraz Kamačnik

Kamačnik je voden tok velike ljepote koji je usjekao kanjon u jurškim vapnencima. Kroz njih buči u manjim slapovima i kovitla se u vrtložnim loncima, osobito kad njegove vode nabujaju poslije kiše ili otapanja snijega. U gornjem dijelu doline, koju je oblikovao u dolomitnim stijenama, nešto je smireniji, a prima i nekoliko malih boćnih pritoka. Osobita je vrijednost Kamačnika u njegovom slikovitom krškom vokliškom (uzlaznom) vrelu nepoznate ali velike dubine, te u očuvanom životu čistih gorskih voda. Posjetitelj će u njegovim prirodnim ljepotama - brzacima i slapićima, mirnom toku i čistoj vodi, šumama, flori i fauni - uživati usprkos tome što je u novije vrijeme kanjonski dio premošćen lukom autoceste Rijeka - Zagreb.

Dogadanja tijekom godine:

otvaranje sezone posjećivanja vezano uz međunarodni Dan planeta Zemlje (oko 22. travnja), manifestacije „Gljivarski kotlić“ (tradicionalno u lipnju) i „Bundevijada“ (u listopadu)

Prilazi:

od željezničke postaje Vrbovsko udaljen oko 500 metara - autom ili pješice (oko 10 minuta); od Gomirja - asfaltiranom cestom kojom prolazi i biciklistička staza

Markirane planinarske staze:

prema Kleku (oko 7 sati hoda) i Bijeloj kosi (oko 4 sata hoda);
kroz dolinu Kamačnika prolazi markirani Goranski planinarski put

Najznačajniji dijelovi značajnog krajobraza Kamačnik

Ušće Kamačnika u Dobru (370 m)

Slikoviti potok Kamačnik desni je pritok rijeke Dobre i ubraja se među važnije vodne doprinose toj rijeci, osobito u vrijeme nabujalih voda. U Dobru se ulijeva manjim slapom, jer je na ušću pregrađen betonskom branom - jazom, odakle se voda nekada koristila za ribogojilište. Neposredno uz ušće smješten je i ugostiteljski objekt kojim upravljaju „Hrvatske šume“. Ovdje se posjetitelj može obavijestiti o uvjetima prolaska kroz značajni krajobraz, okrijepiti se (izvrsnim pastrvama na žaru!) i kupiti ulaznicu. Ono što će nas na putu kroz Kamačnik možda najviše iznenaditi je posebna, zelenkastomodra boja njegove čiste vode u brzacima i jezercima erozijskih udubljenja, sasvim drukčija od tamnije, ponešto zamućene vode rijeke Dobre. Boja vode Kamačnika mijenja se ovisno o dubini korita usječenog u stijene, godišnjem dobu i dobu dana, uvjetima zasjenjenosti ili osvijetljenosti prodirućim zrakama sunca, vrsti vegetacije (alge ili mahovine) koja obrasta dno korita, te nizu drugih čimbenika (*slika 1*). U vrijeme nabujalih voda, Kamačnik poprima još i izrazitu mlijekočibijelu nijansu zapunjene bujice koja se kovitla u vrtložnim loncima i preskače kamenite skokove korita kanjona.

Razvalina stare pilane

Neposredno na ulazu u kanjonski dio Kamačnika prolazimo uz ruševine zidina velike pilane izgrađene početkom dvadesetog stoljeća. Pilana je ubrzo po izgradnji izgorjela u požaru, a kao spomen ostale su slikovite zidine i još jedna vodna pregrada uzvodno u koritu Kamačnika. Razvalina pilane ne nagrdjuje prostor, već mu naprotiv daje malo romantični ugodaj. (slika 3)

Kanjon Kamačnika

Tok Kamačnika dug je ukupno 3200 metara, a donjih 1000 metara usjećeno je u slikovitu sutjesku. Taj kanjonski dio turistički je vrlo atraktivn. Drvene galerije i mostići, koji višekratno prelaze s jedne na drugu stranu korita, omogućuju udoban posjet i sigurno razgledavanje prirodnih zanimljivosti. Sutjeska je tisućeljetnim djelovanjem vode usjećena u karbonatne stijene - vapnence iz geološkog razdoblja srednje jure, i odlikuje se dinamikom brzaca, vrtložnih lonaca i manjih slapišta koji oblikuju krvudav splet vlažnih, stijenama zasjenjenih prolaza. Čitav okoliš obrastao je bujnom šumskom vegetacijom. (slika 1, 10, 11, naslovnica)

Stjenovite galerije obrasle tisom

Kod mesta gdje drveni mostić pješačke staze prvi put prelazi na suprotnu stranu sutjeske uzdigle su se stjenovite galerije. S njih vise bujne mahovinaste „brade“ i drugo bilje koje voli zasjenu i vlagu. Na policama stijena ukorijenili su se i grmovi tise - vrlo rijetke i zaštićene vrste stabla. Tisa ovdje izgrađuje posebnu šumsku zajednicu, o čemu se detaljnije informacije za posjetitelje nalaze na jednoj od interpretacijskih ploča u sklopu botaničke poučne staze. Biljni svijet kanjona neobično je bogat i zanimljiv. Stalna strujanja hladnoga zraka kroz sutjesku, vlagu i zasjenu omogućuju opstanak niza vrsta koje inače žive u gorju na većim nadmorskim visinama. Ovdje ćemo, primjerice, naići na okruglolisnu kameniku (*Saxifraga rotundifolia*), šumsku urezicu (*Homogyne sylvestris*), alpsku ružu (*Rosa pendulina*), kranjski bijeli bun (*Scopolia carniolica*) (slika 5), pješčarsku gušarku (*Cardaminopsis arenosa*), trolisni odoljen (*Valeriana tripteris*) i niz drugih vrsta koje se odlično osjećaju u specifičnim uvjetima zasjenjenog kanjona. Kamačnik je također „raj“ za raznolike paprati i mahovine (slika 4 i 7), od kojih ćemo spomenuti grmičastu mahovinu (*Thamnobryum alopecurum*), koja poput gustog tamnog saga obrasta najzasjenjenije i najvlažnije dijelove kanjonskih strana.

2

3

4

5

Toploljubna (termofilna) šuma i špiljica

Nakon što prođemo kroz najdublji, najskrovitiji, najslikovitiji i najuži dio kanjona, prebacujući se mostićima s jedne na drugu stranu, horizont se lagano otvara i izlazimo u nešto otvoreniji i širi prostor, dijelom izložen jugu gdje sunčeve zrake duži dio dana obasjavaju vegetaciju. To je područje toploljubne (termofilne) šume u kojoj su uglavnom zastupljene drukčije vrste od onih u kanjonskom dijelu kojim smo se dosad kretili. Crni jasen (*Fraxinus ornus*), crni grab (*Ostrya carpinifolia*), klokočika (*Staphylea pinnata*), vunasta udikovina (*Viburnum lantana*), medunika (*Melittis melissophyllum*) i ciklama (*Cyclamen purpurascens*) samo su neke od ovdašnjih uočljivijih biljnih vrsta. Kratki odvojak od glavne staze uzbrdo dovest će nas ravno pred otvor manje špiljice, koja će posvjedočiti o krškom značaju krajobraza. (slika 6)

Luk mosta autoceste

Nakon prijeđenog prvog kilometra, put izlazi iz kanjonskog dijela u mirniji dio doline, znatno blažeg reljefa. Kao što se moglo i očekivati, promjena reljefa uvjetovana je razlikom u geološkoj podlozi. Dok smo se u kanjonu kretili izdubljenim dogerskim vapnencima (srednja jura), ovdje ulazimo u područje slabije vodopropusnih vapnenaca i dolomita lijaske starosti (donja jura), što je za morfologiju doline Kamačnika od iznimne važnosti. U kanjonskom dijelu, geološka podloga omogućila je veću produbljenost i pad korita, što taj dio Kamačnika čini posebno vizualno atraktivnim zbog brojnih kaskada preko kojih protjeće voda i strmih uskih bokova kanjona. Suprotnost tome su smireni tok potoka, mali šljunčani nanosi u koritu i blaži reljef uzvodno prema izvorištu. Baš nekako u blizini mjesta gdje iz kanjona ulazimo u dolinu, Kamačnik je premošćen lukom mosta autoceste. I dok prolazeći duboko ispod njega slušamo buku užurbanih vozila, iz krošnji visokih bukvica pokušavaju je svojim isprekidanim monotonim zrikanjem nadjačati zrikaveci koji su ovakvo stanište sa „zvučnom kulisom“ izabrali za svoj dom.

Značajni krajobraz
KAMAČNIK

Bočni pritoci i mali špiljski izvori na lijevoj strani doline

E kološki posebno vrijedan dio doline Kamačnika je mjesto gdje bočni bujični potoci podno zaselka Japići s lijeve strane utječu u Kamačnik (*slika 2*). Nedaleko od tog mjesta najveći mostić premošćuje tok Kamačnika. Bočni pritoci tvore prošireni dio doline obrastao fragmentima obalnih šikara vrba (*Salix* sp. div.) i šumaraka crne johe (*Alnus glutinosa*). Tu je i manja livadna površina, sada nažalost zapuštena, a na sprudovima uz korito vodotoka razrasle su se bujne sastojine lopuha (*Petasites hybridus*). Iz njihovih golemih listova širi se specifičan, opori miris. Zanimljivo je promatrati, osobito ranim jutrom, kako se na rubovima tih listova, iz nizova puči vodenica (hidatoda), izlučuju blještave kapljice. Ova se pojava naziva gutacija i vjerojatno je poznata samo manjem broju senzibiliziranih posjetitelja. Vlage je posvuda; u gornjem dijelu doline, isto s lijeve strane, dolomitnu podlogu vlaže mali bočni izvori, a zamočvareno tlo, uz neke rijetke vrste šaševa, obrasta trava beskoljenka (*Molinia caerulea*). Na šumovitim dijelovima padina, u pobočnim jarcima, iz polupećina takoder izvire niz malih izvora koji povećavaju dinamiku ljepote krajobraza. Ovdje smo već u izvorisko zoni Kamačnika. (*slika 10*)

Izvor Kamačnika (405 m)

N akon otprilike sat hoda od ulaska u kanjon stižemo do neobičnog kotlastog predjela okruženog polukrugom strmih padina i obraslog bukovom šumom i bujnim papratima (*slika 9*). Tu je vrelo Kamačnika - tipično uzlavno krško izvorište u kojem voda izbjiga iz nepoznate dubine te se mirno razlijeva i polagano teče kroz čitav gornji dio doline. Dosad su speleoronioci roneći u izvor doprli do respektabilne dubine od 95 metara, ali se podzemni kanal nastavlja dalje u dubinu.

Slatkovodna fauna

I zvorski je dio zanimljiv i zbog endemične podzemne slatkvodne faune. Dosad su otkriveni slijepa podzemna kozica (*Troglocaris* sp.) i podzemni račić - babura (*Monolistra* sp.). Dobro je očuvana i fauna dna čistog gorskog potoka, kao i ihtiofauna, jer populacija potočne pastvive (*Salmo trutta* m. fario) ovdje ima važno pribježište u slučaju onečišćenja u rijeci Dobri, što je nažalost stalna prijetnja. Od zanimljivih beskraltešnjaka uz vodotok Kamačnika može se pratiti let kukaca obalčara (*Plecoptera*) i tulara (*Trichoptera*) (*slika 12*), čije ličinke žive isključivo u čistoj vodi gorskih tekućica. U određeno doba godine, u kanjonu se mogu opaziti šareni daždevnjaci (*Salamandra salamandra*), a ponekad na obale gornjeg dijela doline (kad nema previše posjetitelja) doleti siva čaplja (*Ardea cinerea*) ili poneka druga rijetka vrsta ptice.

7

9

8

A close-up photograph of a stream with clear, flowing water. The water is a bright, lime-green color, likely due to the surrounding vegetation or algae. Large, dark green, mossy rocks are scattered throughout the stream, some partially submerged. The overall scene is lush and natural.

Značajni krajobraz KAMAJNI

Značajni krajobraz Kamačnik

Kategorija zaštite: značajni krajobraz

Godina proglašenja: 2002.

Površina: 74,44 ha

Položaj: na području Grada Vrbovskog

Nadmorska visina: 370 - 600 m

Dužina vodenog toka: 3,2 km

Poučna botanička staza

Posjetitelj koji je možda već ranije posjetio Kamačnik, dok na terenu još nisu bile postavljene poučne ploče u sklopu botaničke staze, možda će pri prvom susretu s pločama u prirodnom krajobrazu najprije doživjeti blagi estetski šok.

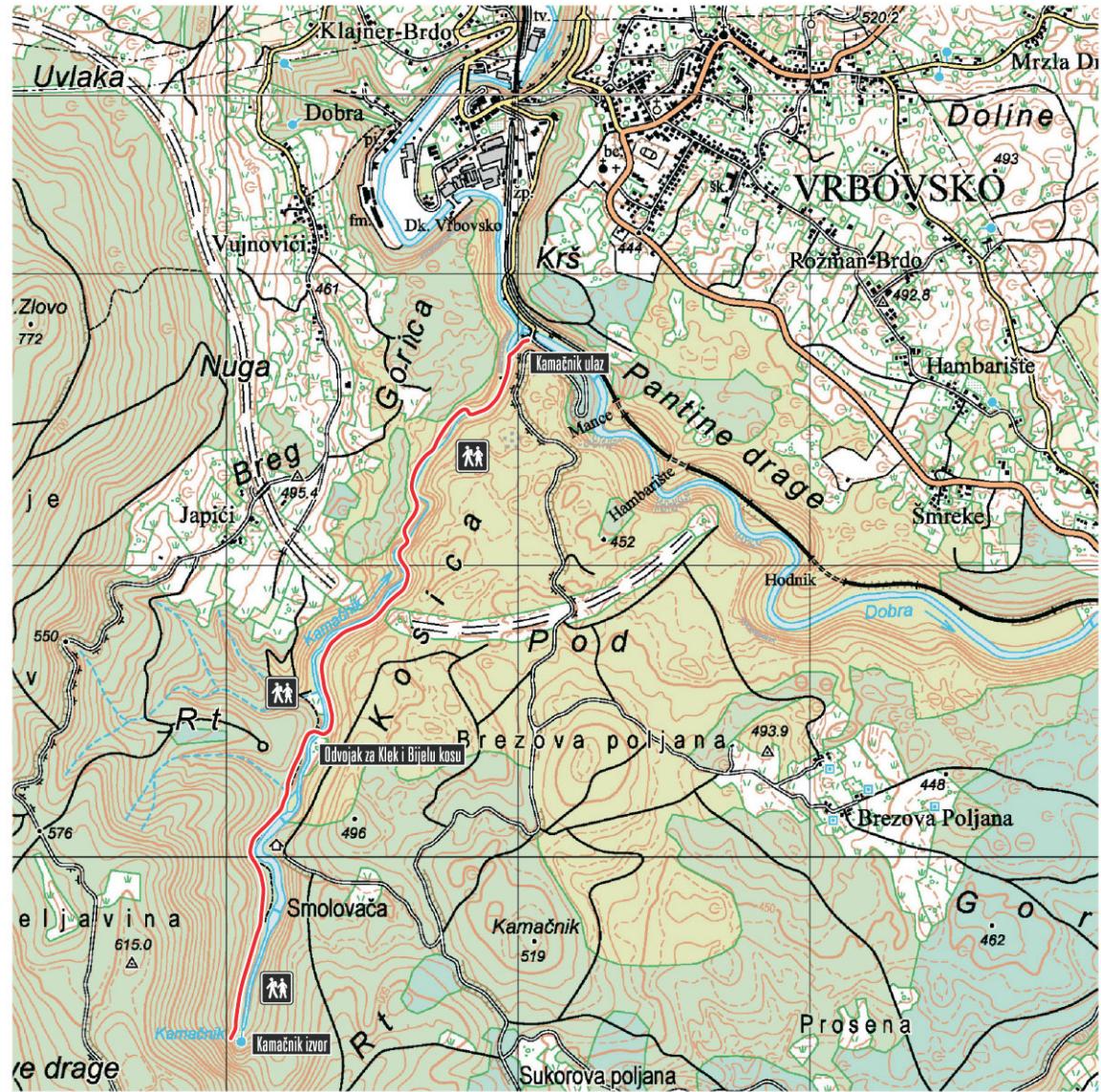
Međutim, ubrzo će se vjerovatno i oduševiti, jer prednost tih novih botaničkih poučnih ploča je što nas na licu mjesta uvode u mnogolikost i biološku raznolikost flore, faune i vegetacije uz stazu kojom prolazimo. Godine 2009. „Hrvatske šume“ otvorile su poučnu botaničku stazu Kamačnik s ukupno 19 edukacijskih ploča na kojima se posjetitelj može poučiti o raznolikosti šuma i ostale vegetacije te flore, faune i gljiva značajnog krajobraza Kamačnik. Posjetitelj koji se pažljivo kreće stazom tako će sada na lakši i jednostavniji način moći pratiti kako se oko njega izmjenjuju životne zajednice i uočavati promjene vezane uz biljni i životinjski svijet.

Biljke i gljive

- Bukova guba (*Fomes fomentarius*)
- Vodena mahovina (*Cinclidotus aquaticus*) (slika 8)
- Grmičasta mahovina (*Thamnobryum alopecurum*)
- Pješčarska gušarka (*Cardaminopsis arenosa*)
- Lopuh (*Petasites hybridus*)
- Kranjski bijeli bun (*Scopolia carniolica*) (slika 5)
- Mišje uho (*Omphalodes verna*) (slika 13)
- Biskupska kapica (*Epimedium alpinum*)
- Klokočika (*Staphylea pinnata*)
- Tisa (*Taxus baccata*)

Životinje

- Slijepa špiljska kozica (*Troglocaris* sp.)
- Podzemna vodena babura (*Monolistra* sp.)
- Obalčari (*Plecoptera*)
- Tulari (*Trichoptera*) (slika 12)
- Leptir šumski okaš (*Pararge aegeria*)
- Pjegavi daždevnjak (*Salamandra salamandra*)
- Potočna pastrva (*Salmo trutta* m. *fario*)
- Siva čaplja (*Ardea cinerea*)
- Puh (*Myoxus glis*)
- Smeđi medvjed (*Ursus arctos*) (slika 14)

Hrvatske šume d.o.o. Zagreb
Uprava šuma Podružnica Delnice
Šumarija Vrbovsko
Izletište »Kamačnik«
mob.: + +385 (0)98 440 582

Turistička zajednica Grada Vrbovskog
I. G. Kovačića, 51326 Vrbovsko - Hrvatska
tel./fax: + +385 (0)51 875 984
mob.: + +385 (0)91 578 9587
e-mail: turistica.zajednica.grada.vrbovsko@ri.t-com.hr
www.tz-vrbovsko.hr

KVARNER
Raznolikost je lijepa

Primorsko-goranska županija

Priroda
Javna ustanova
za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode

Grivica 4, 51000 Rijeka
tel.: 00385/51/352400; fax: 00385/51/352401
e-mail: info@ju-priroda.hr; www.ju-priroda.hr

